

El primer dels catalanistes ebrencs, Antoni Añon

Les primeres manifestacions literàries en la nostra llengua a les comarques centrals dels Països Catalans varen veure la llum durant la segona meitat del segle XIX. Es tractava d'una sèrie de poemes que varen tindre una escassa repercussió pública en ser d'una qualitat molt pobra. Aquests pioners poetes demostraven tindre un ben evident desconeixement de l'estructura, la riquesa i les possibilitats del nostre idioma. El primer poema publicat en català a Tortosa va ser el sonet *A mon adorat turment*, que va veure la llum el 27 de juliol de 1848 a les pàgines del periòdic *El Dertosense*. També s'hi van editar alguns articles i algunes curtes peces dramàtiques costumistes a partir de finals de la dècada de 1860, tot i que per la seua dispersió i pel fet que estaven carregats de barbarismes no els podem considerar com un pas significatiu envers la recuperació lingüística. Ens trobem davant d'un exercici de vo-

luntat més que de virtuosisme literari. Tanmateix, el català hauria d'esperar encara molts anys per poder ser considerat com una eina de prestigi a casa nostra. Alguns rotatius culturals com *El Correo de las Familias* i *El Noticario Dertosense* varen començar a incloure amb certa assiduitat poemes escrits en la llengua de la terra. Entre aquests poetes que van gosar fer alguna composició experimental en la nostra llengua tenim: Àngel Lluís i Rubió, Climent Escardó, Antoni Añon, i Josep F. Vergez. Enguany justament tenim el gust d'enlairar la magnífica figura intel·lectual d'Antoni Añon. Era l'apotecari de Xerta, alhora que en la seua agitada vida pública va destacar com a abrandat poeta, músic i assagista. Va ser un dels amants de les lletres més destacats de la seua època per aquestes contrades. Disposava d'una enorme biblioteca, que malauradament va ser destruïda per "descafrats proletaris"

(tal com m'agrada anomenar-los) quan va esclatar la revolució al juliol de 1936. Va llaurar un estret lligam amb nombrosos moviments culturals tortosins, que el

“Antoni Añon tenia una gran amistat amb el músicòleg tortosí Felip Pedrell, amb el qual va compondre algunes peces conjuntament.

va portar a ser fundador amb el músic Enric Camó d'una Societat Coral musical durant la dècada de 1860. A més, tenia una gran amistat amb el músicòleg tortosí Felip Pedrell, amb el qual va compondre algunes peces conjuntament. Va ser l'autor d'uns extensos cants, els quals va musicar igualment, que glossaven el desastre de la gran riuada de 1787, durant la qual a Xerta es varen ensorrar un cente-

nar de cases i varen passar a millor vida 30 persones. Posteriorment va entrar en ple contacte amb el catalanisme polític i va participar en els debats que varen portar a la redacció de les Bases de Manresa (el primer projecte d'estatut d'autonomia per a Catalunya). També va ser un entusiasta redactor del primer rotatiu escrit en català a la capital del Baix Ebre al tombant del segle: *La Veu de Tortosa*, a les pàgines del qual va publicar destacats estudis històrics sobre la nostra comarca, i en el seu paper de proselitista catalanista va escriure nombrosos articles que reflectien els seus anhels de recuperació de la dignitat catalana. Una de les seues frases més cèlebres és: Catalanisme és la reivindicació de lo molt que ens van anar robant amb la insídia, el perjuri i la infàmia. L'any 1904 va ser nomenat fill predilecte del seu poble natal. De fet cap consistori de Xerta n'havia nomenat cap altre fins a l'any 2016 amb el nome-

Emigdi Subirats
escriptor

nament de la novel·lista Francesca Aliern.

Antoni Añon, un dels grans homenots de la Renaixença, havia nascut el 1825 i va traspasar als 94 anys el 1919. La seua figura mereix ser recordada molt especialment l'any del centenari del seu traspàs. Estem preparant algunes activitats que remembrin la figura d'un home amb una llarga trajectòria intel·lectual, que va fer de la catalanitat l'essència de la seua vida.